

Monumentnummer*: 522505

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 09 oktober 2001
Kadaster deel/nr 82705/71

Woonplaats* 's-Hertogenbosch
Gemeente* 's-Hertogenbosch
Provincie* Noord-Brabant

Locatiennaam 's-Hertogenbosch
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* 's-Hertogenbosch
Sectie* I
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 555

Omschrijving**

Inleiding.

In de wijk Het Zand gelegen voormalig HERENHUIS met achtererf. Het betreft een tussenwoning, gebouwd in 1902 in Neo-Renaissance stijl. De wijk Het Zand is vanaf circa 1890 aangelegd in een gebied tussen de oude binnenstad en het spoor en ontleent zijn naam aan de noodzakelijke ophoging van het terrein dat voor militaire inundaties was afgegraven. De woningen werden gerealiseerd door particulier initiatief en voornamelijk betrokken door welgestelde Bosschenaren. Vanaf de Stationsweg, de primaire hoofdvas van Het Zand, neemt de rijkdom in ornamentiek van de bebouwing in noordelijke en zuidelijke richting af, hetgeen correspondeert met de oorspronkelijke grondprijzen en de sociale status van de voormalige eigenaren en bewoners. Het voormalige herenhuis is thans als bedrijfspand in gebruik. In het achterdakschild zijn nieuwe dakvensters geplaatst. Het interieur is licht gemoderniseerd.

Omschrijving.

Het gedeeltelijk onderkelderde bakstenen pand beslaat een rechthoekige plattegrond en telt twee bouwlagen en een kapverdieping onder een met leien in Maasdekking gedekt, afgeplat zadeldak. Aan de achterzijde een L-vormige eenlaags uitbouw. Dakvoet met overstekende goot op gebouchardeerde klosvormige consoles, noklijn eveneens afgezet met overstekende goot. Dakkapel in het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

voordakschild onder met zink gedekt zadeldakje met ingesnoerde spits. De asymmetrische voorgevel van het met rode verblendsteen in kruisverband gemetselde pand telt vier traveeën. De linker twee risaleren en worden bekroond met een samengestelde topgevel voorzien van top- en hoekpilasters op kraagstenen, siervazen op de schouderstukken, gevelplaquettes met 'ANNO' en '1902' en een balkon met sierlijk smeedijzeren balustrade. Dit balkon is gesitueerd bovenop een houten erker (tweede bouwlaag) met afgeronde hoeken op een drietal consoles en verder voorzien van houten panelen en afgeronde glas-in-lood vensters onder een met zink gedekt, halkoepelvormig dak gedecoreerd met geschubde motieven. Derde travee wordt geaccentueerd door decoratief gehouden natuurstenen omlijsting. Entreeportiekje op de begane grond met bovengelegen balkon met uitbuikend smeedijzeren hekwerk. Vierde travee geheel rechts ter plaatse van de goot afgesloten met een hoektorentje op een kraagsteen en bekroond met een siervaas. Onderlangs de gevel een plint, bovenlangs de gevel -ter plaatse van de goot- een sierlijst en een fries met sierverbanden. De voorgevel wordt verder verlevendigd door het gebruik van hardsteen voor de plint, (lek-)dorpels, cordonlijst, balkon- en erkerplaten en als afdeklaag op de topgevel; een lichtere kalksteensoort voor de aanzet-, vorm- en sluitstenen, speklagen, sierlijst, consoles, kraagstenen, brievenbus en sierornamenten; en tot slot geel en zwart gekleurde baksteen voor de sierverbanden onder de goot.

Gevelopeningen onder lichte segmentbogen en rondboog (topgevel) met getoogde en rondboogvormige kozijnen voorzien van deels versoberde een- en driedelige schuifvensters, dubbele balkondeuren en een beglaasde en betraliede entreedeur met panelen. Achtergevel overeenkomstig, doch soberder gedetailleerd. L-vormige eenlaags uitbouw onder plat, bestaande uit een drie traveeën brede, gekoppelde serre- en achteruitganguitbouw waarop een breed balkonterras en een aangrenzend één travee breed volume (nu versoberd) met vide. Gevelopeningen met onder meer stolpvensters onder ijzeren lateien en rollagen. De opzet van de plattegrond is bewaard gebleven. Lange middengang leidt naar het achtererf. Ter linkerzijde kamer-en-suite met serre, ter rechterzijde een voorkamer, het trapportaal en de keuken met toilet en kelderingang. Verdiepingen met diverse afzonderlijke voormalige woon- en slaapvertrekken rondom het centrale trappenhuis.

Van het interieur zijn onder meer van belang: hal met marmeren vloerplaten en plint (in vestibule ook marmeren lambrisering), overhoekse schamppalen en voluutvormige korbelen; trapportaal met decoratief gesneden trapbalusters, gekrulde leuning en een twintigruits daklicht omlijst met panelen op de bovenste verdieping; keuken met originele vloer van gepolijste polychrome cementtegels, restanten van de schouw en spekkasten; kelder met troggewelf en zwarte plavuizen; privaat met zwart-gele vloertegels; diverse kamers en vertrekken met (schuif-)deuren met panelen, evenals de vensters deels nog voorzien van de originele krukken en handgrepen, geprofileerd lijstwerk, muurkasten en stucwerkplafonds.

Waardering.

Het voormalige herenhuis is van algemeen belang. Het object bezit cultuurhistorische waarden als voorbeeld van een woning voor de meer welgestelden. De sociale status is nauw verbonden met de situering in stedenbouwkundige context. Daarnaast omdat het object als onderdeel van de eerste stadsuitbreiding buiten de wallen een belangrijke fase vertegenwoordigt in de stedenbouwkundige ontwikkeling van Den Bosch. Het object heeft architectuurhistorische waarde vanwege de esthetische kwaliteiten van het architectonisch ontwerp, de verzorgde ornamentiek en de verfijnde detaillering in de gevels en grote delen van het interieur. Het object heeft ensemblewaarden als onderdeel van de historische verkaveling langs een van de hoofdwegen van de wijk Het Zand. Er bestaat een stilistische en architectonische relatie met belendende bebouwing. Het object is van belang wegens de architectonische gaafheid en de vele bewaard gebleven elementen uit het interieur en draagt bij tot de visuele en structurele gaafheid van de wijk Het Zand.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Woningen en woningbouwcomplexen

Woonhuis(K)

Woonhuis